

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 เรื่อง สัญญาประกันภัย

บทนำ

เนื่องจากที่ผ่านมาแนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยมีความหลากหลาย รวมทั้งมีลักษณะและแนวปฏิบัติที่แตกต่างจากภาคธุรกิจอื่น ๆ ดังนั้น คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standards Board หรือ IASB) จึงได้เริ่มโครงการเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของสัญญาประกันภัยเพื่อระบุและกำหนดแนวปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่หนึ่ง คือการออกมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ ซึ่งเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับแรกที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดการแก้ไขวิธีการบัญชีของผู้รับประกันภัยจนกว่าโครงการระยะที่สองจะแล้วเสร็จ และเพื่อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงจำนวนเงิน ระยะเวลา และความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคตจากสัญญาประกันภัย รวมถึงเป็นฐานสำหรับการก้าวไปสู่โครงการในระยะที่สอง โดยในระยะที่หนึ่งนี้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ยังคงอนุญาตให้มีวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยที่แตกต่างกัน โดยจะปรับปรุงวิธีปฏิบัติทางบัญชีให้เป็นไปในหลักเกณฑ์เดียวกันในระยะที่สอง
- ระยะที่สอง IASB ได้ประกาศมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 (IFRS 17) เรื่อง สัญญาประกันภัย เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2560 การรับรู้และวัดมูลค่า รวมถึงการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับสัญญาประกันภัย อย่างไรก็ตามเนื่องจากพบประเด็นในการปฏิบัติในบางเรื่อง IASB จะมีการปรับปรุง IFRS 17 และคาดว่าจะประกาศร่าง IFRS 17 ที่ปรับปรุงใหม่ในอนาคต

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ถือปฏิบัติกับ

1. สัญญาประกันภัยทั้งหมด (รวมถึงสัญญาประกันภัยต่อ (Reinsurance contract)) ที่กิจการเป็นผู้ออก และสัญญาประกันภัยต่อที่กิจการถือไว้
2. เครื่องมือทางการเงินที่กิจการออกซึ่งมีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ

นอกจากนี้กิจการต้องไม่นำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาถือปฏิบัติกับ

1. การรับประกันสินค้าโดยตรง โดยผู้ผลิต ตัวแทนจำหน่าย หรือผู้ค้าปลีก
2. สิทธิพลัยและหนี้สินของนายจ้างภายใต้โครงการผลประโยชน์ของพนักงาน
3. สิทธิตามสัญญาหรือภาระผูกพันตามสัญญาซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์หรือสิทธิที่จะใช้ประโยชน์ในอนาคตของรายการที่ไม่ใช่รายการทางการเงิน (เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตบางอย่าง ค่าสิทธิ การจ่ายชำระค่าเช่าผันแปร และรายการที่คล้ายคลึงกัน) เช่นเดียวกับการประกันมูลค่าคงเหลือของผู้เช่าที่แฝงอยู่ในสัญญาเช่า

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

4. สัญญาค้ำประกันทางการเงิน เว้นแต่ผู้ออกได้แสดงอย่างเปิดเผยชัดเจนมาก่อนว่าผู้ออกถือว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาประกันภัย และได้ใช้วิธีการบัญชีซึ่งใช้ปฏิบัติกับสัญญาประกันภัย
5. เจ้าหนี้หรือลูกหนี้สำหรับสิ่งตอบแทนที่อาจเกิดขึ้นในการรวมธุรกิจ
6. สัญญาประกันภัยตรงที่กิจการถือไว้ (กล่าวคือ สัญญาประกันภัยตรงซึ่งกิจการเป็นผู้เอาประกันภัย) อย่างไรก็ตาม ผู้เอาประกันภัยต้องนำมาตราฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ มาถือปฏิบัติกับสัญญาประกันภัยต่อที่ถือไว้

สรุปการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ¹

1. การขยายเรื่องการยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 เป็นการชั่วคราว ที่ปรับปรุงใน TFRS 4 ไปอีก 2 ปี ส่งผลให้การยกเว้นเป็นการชั่วคราวดังกล่าวจะหมดอายุสำหรับรอบระยะเวลารายงานที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2567
2. การปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง – ระยะที่ 2 ตาม TFRS 9 ส่งผลให้ ผู้รับประกันภัยที่ใช้ข้อยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 เป็นการชั่วคราวใน TFRS 4 ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ 5.4.6 ถึง 5.4.9 ของ TFRS 9 หากเกณฑ์ในการกำหนดกระแสเงินสดตามสัญญาของสินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินทางการเงินเปลี่ยนแปลงไปซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง (การปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงที่มีผลกระทบต่อตลาดในวงกว้าง) โดยมีผลบังคับใช้และวิธีปรับผลกระทบดังนี้
 - 2.1 ถือปฏิบัติกับงบการเงินประจำปีสำหรับรอบระยะเวลารายงานที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2565 ทั้งนี้อนุญาตให้นำไปใช้ก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ได้
 - 2.2 วิธีปรับผลกระทบรายการอาจ 1) ปรับปรุงผลกระทบแบบย้อนหลัง หรือ 2) ปรับปรุงผลกระทบกับยอดยกมาของกำไรสะสม (หรือองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้น) ณ วันที่เริ่มต้นของรอบระยะเวลารายงานประจำปี ซึ่งมีการนำการปรับปรุงมาปฏิบัติครั้งแรก

คำนิยาม คำศัพท์ และคำอธิบายรายการหรือธุรกรรมที่สำคัญ

สัญญาประกันภัย (Insurance contract) หมายถึง สัญญาซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง (ผู้รับประกันภัย) ได้รับความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยที่มีนัยสำคัญจากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง (ผู้เอาประกันภัย) โดยตกลงจะชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยหากเหตุการณ์ในอนาคตอันไม่แน่นอนที่ระบุไว้ (เหตุการณ์ที่เอาประกันภัย) เกิดผลกระทบในทางลบต่อผู้เอาประกันภัย

¹ แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิรูปอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง คือ ธุรกิจประกันชีวิตและธุรกิจประกันวินาศภัยไทยที่มีธุรกรรมการป้องกันความเสี่ยงที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง ได้รับข้อยกเว้นเป็นการชั่วคราวสำหรับการถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของการบัญชีป้องกันความเสี่ยงโดยเฉพาะ โดยถือปฏิบัติสำหรับรอบระยะเวลารายงานที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2564 เป็นต้นไป

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เหตุการณ์ที่เอาประกันภัย (Insured event) หมายถึง เหตุการณ์ในอนาคตอันไม่แน่นอนซึ่งคุ้มครองโดยสัญญาประกันภัยและก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย

ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) หมายถึง ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ในอนาคตในอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ ราคาของเครื่องมือทางการเงิน ราคาของสินค้าโภคภัณฑ์ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ดัชนีของราคาหรืออัตราต่าง ๆ การจัดอันดับความน่าเชื่อถือหรือดัชนีความน่าเชื่อถือ หรือตัวแปรอื่น ๆ เช่น ตัวแปรที่ไม่ใช่ตัวแปรทางการเงินโดยที่ตัวแปรนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องเป็นการเฉพาะกับคู่สัญญา

ความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย (Insurance risk) หมายถึง ความเสี่ยงอื่นนอกเหนือจากความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งโอนจากผู้ถือสัญญาไปยังผู้ออกสัญญา

สัญญาประกันภัยต่อ (Reinsurance contract) หมายถึง สัญญาประกันภัยซึ่งออกโดยผู้รับประกันภัยรายหนึ่ง (ผู้รับประกันภัยต่อ) เพื่อจะใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้รับประกันภัยอีกรายหนึ่ง (ผู้เอาประกันภัยต่อ) สำหรับความสูญเสียจากหนึ่งสัญญาหรือมากกว่าที่ออกโดยผู้เอาประกันภัยต่อ

ผู้รับประกันภัย (Insurer) หมายถึง คู่สัญญาซึ่งมีภาระผูกพันภายใต้สัญญาประกันภัยที่จะชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยหากเหตุการณ์ที่เอาประกันภัยเกิดขึ้น

ผู้เอาประกันภัย (Policyholder) หมายถึง คู่สัญญาฝ่ายซึ่งมีสิทธิที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัยหากเหตุการณ์ที่เอาประกันภัยเกิดขึ้น

ส่วนการประกันผลประโยชน์ (Guaranteed element) หมายถึง ภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายผลประโยชน์ที่ได้รับการประกัน ซึ่งอยู่ในสัญญาที่มีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ

ลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ หมายถึง สิทธิตามสัญญาที่จะได้รับผลประโยชน์เป็นจำนวนเงินเพิ่มเติมจากผลประโยชน์ที่ได้รับการประกัน ซึ่ง

- 1) มักเป็นผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของสัญญา
- 2) จำนวนเงินหรือจังหวะเวลาที่จะได้รับผลประโยชน์เพิ่มนั้นจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ออกสัญญา และ
- 3) ผลประโยชน์ที่จะได้รับขึ้นอยู่กับ
 - 3.1) ผลการดำเนินงานของกลุ่มของสัญญาที่ระบุไว้ หรือชนิดของสัญญาที่ระบุไว้
 - 3.2) ผลตอบแทนจากการลงทุนที่เกิดขึ้นแล้ว และ/หรือที่ยังไม่เกิดขึ้นจากกลุ่มของสินทรัพย์ที่ระบุไว้ซึ่งถือโดยผู้ออก หรือ
 - 3.3) กำไรหรือขาดทุนของบริษัทกองทุน หรือกิจการอื่นที่ออกสัญญานี้

ผลประโยชน์ที่ได้รับ การประกัน หมายถึง การจ่ายเงินหรือผลประโยชน์อื่น ๆ ให้กับผู้เอาประกันภัย หรือผู้ลงทุนเฉพาะรายซึ่งมีสิทธิอันปราศจากเงื่อนไขโดยที่สิทธินั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจตามสัญญาของผู้ออกสัญญา

การพิจารณาว่าสัญญาเป็นสัญญาประกันภัยหรือไม่

จากนิยามของสัญญาประกันภัย หนึ่งในปัจจัยที่สำคัญของสัญญาประกันภัยคือต้องมีเหตุการณ์ในอนาคตอันไม่แน่นอนที่ระบุไว้ ดังนั้นต้องมีความไม่แน่นอน (ความเสี่ยง) ในเรื่องต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งเรื่องในขณะเริ่มต้นสัญญาประกันภัย

- เหตุการณ์ที่รับประกันภัยจะเกิดขึ้นหรือไม่
- เหตุการณ์ที่รับประกันภัยจะเกิดขึ้นเมื่อไร
- ผู้รับประกันภัยจำเป็นจะต้องจ่ายเท่าไร หากเหตุการณ์ที่รับประกันภัยเกิดขึ้น

ถ้าเหตุการณ์ในอนาคตอันไม่แน่นอนที่ระบุไว้ได้อยู่ภายใต้สัญญาประกันภัย ก็จะก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย (Insurance risk) อย่างไรก็ตาม ถ้าสัญญาที่ทำให้ผู้รับประกันภัยมีความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) โดยปราศจากความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยที่สำคัญ (Significant insurance risk) ให้ถือว่าสัญญาดังกล่าวไม่ใช่สัญญาประกันภัย ดังนั้นสัญญาประกันภัยต้องมีความเสี่ยงด้านการรับประกันที่สำคัญด้วย ตัวอย่างเช่น สัญญาประกันชีวิตที่ให้การประกันทั้งอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำแก่ผู้เอาประกันภัย (ก่อให้เกิดความเสี่ยงทางการเงิน) และให้ผลประโยชน์จากการเสียชีวิตที่บางครั้งสูงกว่ามูลค่าตามบัญชีของผู้เอาประกันภัย (ก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยที่สำคัญในรูปแบบของความเสี่ยงจากการเสียชีวิต) ดังนั้นสัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาประกันภัย (ดูตัวอย่างของสัญญาประกันภัยในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 ภาคผนวก ข ย่อหน้า 18)

ในการพิจารณาว่าความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยจะมีนัยสำคัญหรือไม่มีนัยสำคัญ สามารถพิจารณาได้จากว่ากิจการต้องจ่ายผลประโยชน์เพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ โดยไม่รวมสถานการณ์ที่ขาดสาระเชิงพาณิชย์ (Commercial substance) (กล่าวคือ ไม่มีผลกระทบอย่างเห็นได้ชัดต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของรายการ) ซึ่งไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงความน่าจะเป็นของโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่รับประกันภัย หรือการที่มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะจ่ายตามภาระผูกพัน (คำนวณจากวิธีการถ่วงน้ำหนักด้วยความน่าจะเป็น) คิดเป็นสัดส่วนเพียงเล็กน้อยของมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดตามสัญญาที่เหลืออยู่ทั้งหมด

องค์ประกอบที่เป็นการฝากเงินและอนุพันธ์ทางการเงินแฝงในสัญญาประกันภัย

การแยกองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน (Unbundling of deposit components)

สัญญาประกันภัยอาจมีทั้งองค์ประกอบที่เป็นการประกันภัยและองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน เช่น สัญญาประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบที่เป็นการประกันภัยและองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน เป็นต้น โดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้กำหนดให้แยกองค์ประกอบเหล่านั้นออกจากกัน หากเป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อดังต่อไปนี้

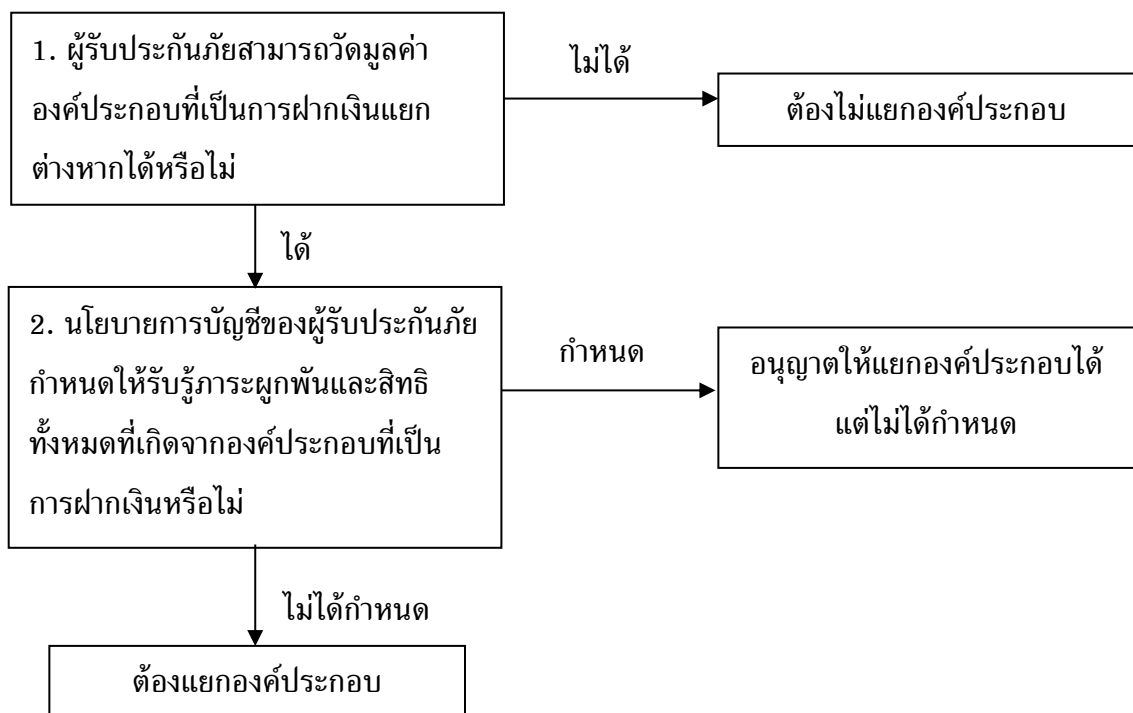
1. ผู้รับประกันภัยสามารถวัดมูลค่าองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน (รวมถึงสิทธิเลือกเวนคืนแฝงใด ๆ) แยกต่างหากได้ (กล่าวคือ สามารถวัดมูลค่าได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่เป็นการประกันภัย)

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

2. นโยบายการบัญชีของผู้รับประกันภัยไม่ได้กำหนดให้รับรู้ภาระผูกพันและสิทธิทั้งหมดที่เกิดจากองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน

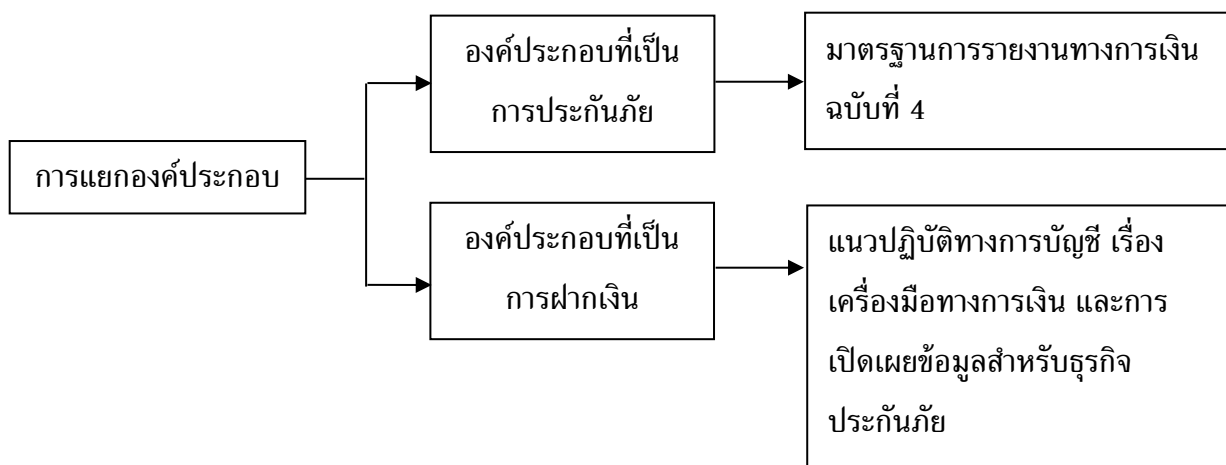
อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้รับประกันภัยไม่สามารถวัดมูลค่าองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงินแยกต่างหากได้ตามข้อ 1 กิจการต้องไม่แยกองค์ประกอบออกจากกัน แต่ถ้าผู้รับประกันภัยสามารถวัดมูลค่าองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงินแยกต่างหากตามข้อ 1 ได้ แต่นโยบายการบัญชีของผู้รับประกันภัยกำหนดให้รับรู้ภาระผูกพันและสิทธิทั้งหมดที่เกิดจากองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ อนุญาตให้แยกองค์ประกอบได้ แต่ไม่ได้กำหนดให้แยก

สรุปการแยกองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

หากมีการแยกองค์ประกอบของสัญญา ผู้รับประกันภัยต้องนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และมาตรฐานการบัญชีมาถือปฏิบัติกับแต่ละองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

อนุพันธ์ทางการเงินแฝง

แนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย กำหนดให้กิจการแยกอนุพันธ์ทางการเงินแฝงบางอย่างออกจากสัญญาหลัก โดยวัดมูลค่าอนุพันธ์ทางการเงินแฝงนั้นด้วยมูลค่ายุติธรรมและรับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมในกำไรหรือขาดทุน มาตรฐานการบัญชีฉบับดังกล่าวถือปฏิบัติกับอนุพันธ์ทางการเงินแฝงในสัญญาประกันภัยด้วย ยกเว้น

- อนุพันธ์ทางการเงินแฝงนั้นเป็นสัญญาประกันภัย หรือ
- เป็นสิทธิของผู้เอาประกันภัยในการเลือกที่จะเวนคืนสัญญาประกันภัยเพื่อจำนวนเงินคงที่ (หรือขึ้นอยู่กับจำนวนเงินคงที่และอัตราดอกเบี้ย) ถึงแม้ว่าราคาที่ใช้สิทธิจะแตกต่างจากมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินจากสัญญาประกันภัยหลัก

การรับรู้และการวัดมูลค่า

การยกเว้นการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น ๆ เป็นการชั่วคราว

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้อุญาตให้ยกเว้นการถือปฏิบัติตามย่อหน้าที่ 10 ถึง 12 ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด ที่กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับกิจการเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายการบัญชี ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานการรายงานทางการเงินโดยเฉพาะกับรายการนั้น โดยยกเว้นให้ผู้รับประกันภัยไม่ต้องนำหลักเกณฑ์ตามมาตรฐานการบัญชีดังกล่าวมาถือปฏิบัติกับนโยบายการบัญชีสำหรับ

- สัญญาประกันภัยที่ผู้รับประกันภัยเป็นผู้ออก
- สัญญาประกันภัยต่อที่ผู้รับประกันภัยถือไว้

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่ได้ยกเว้นการถือปฏิบัติตามย่อหน้าที่ 10 ถึง 12 ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด โดยผู้รับประกันภัยต้องปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

- ต้องไม่รับรู้หนี้สินจากประมาณการหนี้สินใด ๆ สำหรับค่าสินไหมทดแทนในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น หากค่าสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัยเหล่านั้นไม่มีอยู่จริง ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน (เช่น สำรองค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากมหันตภัย (Catastrophe provision) และสำรองรักษาระดับค่าสินไหมทดแทน (Claim equalisation provision))
- ต้องทำการทดสอบความเพียงพอของหนี้สิน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติมในหัวข้อถัดไป)
- ต้องตัดรายการหนี้สินจากสัญญาประกันภัย (หรือบางส่วนของหนี้สินจากสัญญาประกันภัย) ออกจากงบแสดงฐานะการเงินต่อเมื่อหนี้สินจากสัญญาประกันภัยนั้นหมดไป
- ต้องไม่หักกลบ
 - สินทรัพย์จากสัญญาประกันภัยต่อ กับ หนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่เกี่ยวข้อง หรือ
 - รายได้หรือค่าใช้จ่ายจากสัญญาประกันภัยต่อ กับ ค่าใช้จ่ายหรือรายได้จากสัญญาประกันภัยที่เกี่ยวข้อง
- ต้องพิจารณาว่าสินทรัพย์จากสัญญาประกันภัยต่อการก่อการด้อยค่าหรือไม่ โดยสินทรัพย์จากสัญญาประกันภัยต่อการก่อการด้อยค่าเมื่อ
 - มีหลักฐานปรากฏอย่างชัดเจนอันเป็นผลจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังการรับรู้สินทรัพย์จากการประกันภัยต่อเมื่อเริ่มแรก ทำให้ผู้เอาประกันภัยต่ออาจจะไม่ได้รับจำนวนเงินทั้งหมดตามเงื่อนไขของสัญญา และ
 - ผลกระทบต่อจำนวนเงินจากเหตุการณ์ที่ผู้เอาประกันภัยต่อจะได้รับจากผู้รับประกันภัยต่อสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือ

การทดสอบความเพียงพอของหนี้สิน (Liability adequacy test)

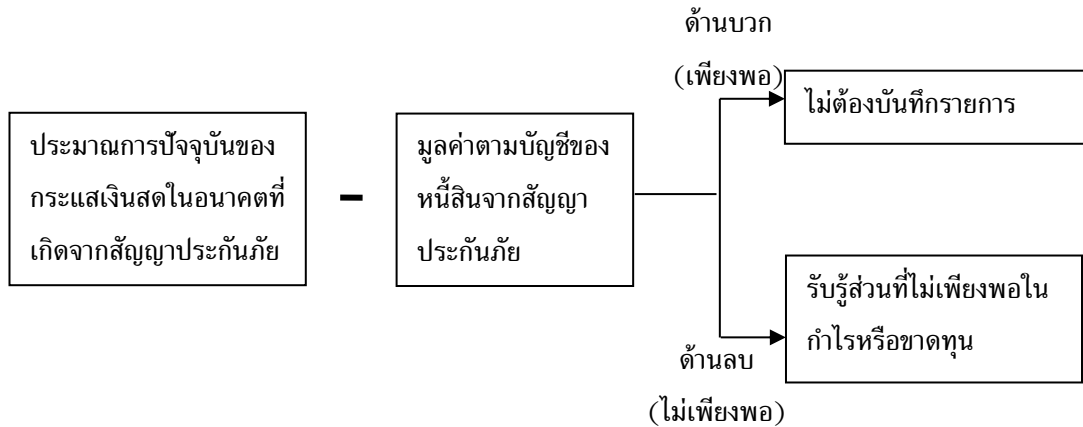
ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน ผู้รับประกันภัยต้องทดสอบความเพียงพอของหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่รับรู้ไว้ในงบการเงิน โดยพิจารณาจากประมาณการปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคต (Current estimates of future cash flows) ที่เกิดจากสัญญาประกันภัย ซึ่งมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่มีข้อกำหนดให้ปฏิบัติเพิ่มเติมอีก หากผู้รับประกันได้ใช้การทดสอบความเพียงพอของหนี้สินตามข้อกำหนดขั้นต่ำ 2 ข้อดังต่อไปนี้แล้ว

1. การทดสอบได้พิจารณาประมาณการปัจจุบันของกระแสเงินสดที่เกิดจากสัญญาทั้งหมดรวมทั้งกระแสเงินสดที่เกิดจากรายการที่เกี่ยวข้อง เช่น ต้นทุนในการจัดการค่าสินไหมทดแทน และกระแสเงินสดที่เกิดจากการใช้สิทธิเลือกแฝงและการประกันผลประโยชน์
2. ทดสอบความเพียงพอโดยพิจารณาจากประมาณการปัจจุบันของกระแสเงินสดในอนาคตที่เกิดจากสัญญาประกันภัย เปรียบเทียบความเพียงพอกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินจากสัญญาประกันภัย (หักด้วยมูลค่าตามบัญชีของต้นทุนในการได้มารอคการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง และ

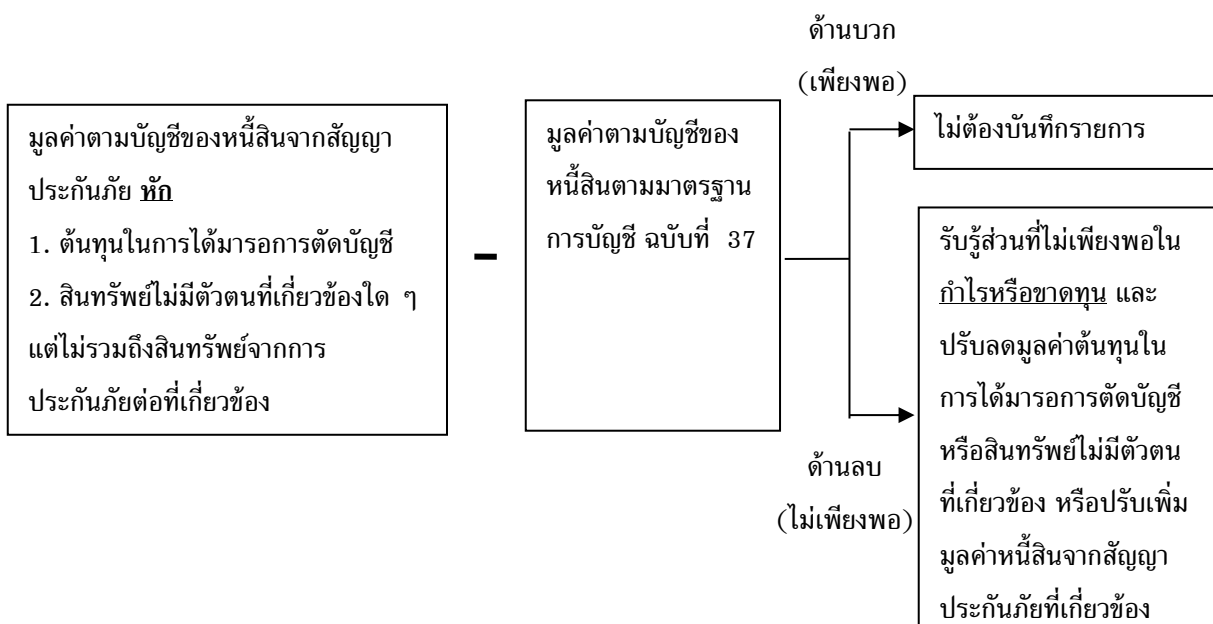

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่รวมถึงสินทรัพย์จากการประกันภัยต่อที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้รับประกันภัยได้แยกบันทึกการดังกล่าวต่างหากแล้ว) หากพบว่าหนี้สินบันทึกไม่เพียงพอ ส่วนที่ไม่เพียงพอทั้งหมดต้องรับรู้ในกำไรหรือขาดทุน (ดูรูปด้านล่าง)

อย่างไรก็ตาม หากนโยบายการบัญชีของผู้รับประกันภัยไม่ได้กำหนดให้ทำการทดสอบความเพียงพอตามข้อกำหนดขั้นต่ำตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ ผู้รับประกันภัยต้องเปรียบเทียบมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่เกี่ยวข้อง หักด้วยมูลค่าตามบัญชีของต้นทุนในการได้มารอคการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่รวมถึงสินทรัพย์จากการประกันภัยต่อที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้รับประกันภัยได้แยกบันทึกการดังกล่าวต่างหากแล้ว กับมูลค่าของหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่เกี่ยวข้องหากพิจารณาภายใต้ขอบเขตของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 37 เรื่อง ประเมินการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น หากน้อยกว่า ผู้รับประกันภัยต้องรับรู้ส่วนต่างทั้งหมดในกำไรหรือขาดทุน และปรับลดมูลค่าต้นทุนในการได้มารอคการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง หรือสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกี่ยวข้อง หรือปรับเพิ่มมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่เกี่ยวข้อง

การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี

ผู้รับประกันภัยอาจเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยได้ก็ต่อเมื่อการเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้งบการเงินเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินมากขึ้นและไม่ทำให้ความน่าเชื่อถือลดลง หรือทำให้ความน่าเชื่อถือมากขึ้นและไม่ทำให้ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจลดลง (ดูเรื่องการพิจารณาความเกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจและความน่าเชื่อถือตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด)

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้สนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัย ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีในบางประเด็นไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทั้งหมดตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด โดยเฉพาะ 5 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. อัตราดอกเบี้ยในตลาดปัจจุบัน (Current market interest rate)

ผู้รับประกันภัยได้รับอนุญาตแต่ไม่ได้ถูกกำหนดให้ต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเพื่อที่จะวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยให้สะท้อนถึงอัตราดอกเบี้ยในตลาดปัจจุบัน และรับรู้การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินเหล่านั้นในกำไรหรือขาดทุน

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เปลี่ยนนโยบายการบัญชี ผู้รับประกันภัยอาจเริ่มนำนโยบายการบัญชีที่กำหนดให้ใช้การประมาณการโดยใช้อัตราดอกเบี้ยในตลาดปัจจุบัน ข้อมูลและข้อสมมติอื่น ๆ ที่เป็นปัจจุบันเพื่อวัดมูลค่าหนี้สิน โดยไม่ต้องใช้นโยบายการบัญชีดังกล่าวโดยสม่ำเสมอกับหนี้สินอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นข้อยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด แต่ผู้รับประกันภัยต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอต่อไปในทุกงวดบัญชีในการวัดมูลค่าหนี้สินเหล่านั้นทั้งหมดจนกว่าภาระหนี้สินนั้นจะหมดไป

2. การถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ใช้อยู่ต่อไป (Continuation of existing practice)

ผู้รับประกันภัยอาจยังคงใช้แนวปฏิบัติที่ใช้อยู่ดังต่อไปนี้ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เริ่มนำแนวปฏิบัติเหล่านั้นมาใช้

- การวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยโดยใช้หลักการไม่คิดลด
- การวัดมูลค่าสิทธิตามสัญญาที่จะได้รับค่าธรรมเนียมการจัดการลงทุนในอนาคตด้วยมูลค่าที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมของค่าธรรมเนียมดังกล่าว โดยเปรียบเทียบกับค่าธรรมเนียมในปัจจุบันซึ่งเรียกเก็บโดยผู้ให้บริการในตลาดรายอื่น ๆ ซึ่งให้บริการที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นไปได้ว่ามูลค่ายุติธรรมเมื่อเริ่มแรกของสิทธิตามสัญญาเหล่านั้นจะเท่ากับต้นทุนในการเริ่มต้นที่จ่ายไป เว้นแต่ค่าธรรมเนียมการจัดการลงทุนในอนาคตและต้นทุนที่เกี่ยวข้องนั้นจะแตกต่างกันไปจากค่าธรรมเนียมและต้นทุนของตลาดที่เปรียบเทียบกันได้เป็นอย่างมาก

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

- การใช้นโยบายการบัญชีที่แตกต่างกันสำหรับสัญญาประกันภัย (รวมทั้งต้นทุนในการได้มารอการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)) ของบริษัทย่อย

3. ความระมัดระวัง (Prudence)

ผู้รับประกันภัยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยเพื่อขจัดความระมัดระวังที่มากเกินไป อย่างไรก็ตาม หากผู้รับประกันภัยได้วัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยด้วยความระมัดระวังที่เพียงพออยู่แล้ว ผู้รับประกันภัยไม่ควรเพิ่มความระมัดระวังขึ้นไปอีก

4. กำไรขั้นต้นจากการลงทุนที่จะได้รับในอนาคต (Future investment margins)

ผู้รับประกันภัยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยเพื่อขจัดกำไรขั้นต้นจากการลงทุนที่จะได้รับในอนาคต อย่างไรก็ตาม ผู้รับประกันภัยต้องพิจารณาว่าการใช้นโยบายการบัญชีที่สะท้อนกำไรขั้นต้นจากการลงทุนที่จะได้รับในอนาคตเข้ามาใช้ในการวัดมูลค่าสัญญาประกันภัยต้องไม่ส่งผลให้การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้การเงินและความน่าเชื่อถือน้อยลง

5. การบัญชีเงา (Shadow accounting)

ผู้รับประกันภัยได้รับอนุญาตแต่ไม่ได้ถูกกำหนดให้เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีมาใช้ในการบัญชีเงา ซึ่งอนุญาตให้รับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนที่รับรู้แล้วแต่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากสินทรัพย์ ที่มีผลกระทบต่อการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัย (หรือ ต้นทุนในการได้มารอการตัดบัญชี หรือสินทรัพย์ไม่มีตัวตน) รับรู้ไปในทางเดียวกันกับผลกระทบจากผลกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจริง เช่น ถ้าผลกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงดังกล่าวรับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น การปรับปรุงที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินจากสัญญาประกันภัย (หรือต้นทุนในการได้มารอการตัดบัญชี หรือสินทรัพย์ไม่มีตัวตน) ต้องรับรู้ในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นด้วยเช่นกัน

ลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ (Discretionary participation features)

ลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ หมายถึง สิทธิตามสัญญาที่จะได้รับผลประโยชน์เป็นจำนวนเงินเพิ่มเติมจากผลประโยชน์ที่ได้รับการประกัน (Guaranteed benefit) ซึ่ง

1. มักเป็นผลประโยชน์ส่วนใหญ่ของสัญญา
2. จำนวนเงินหรือจังหวะเวลาที่จะได้รับผลประโยชน์เพิ่มขึ้นจะขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ออกสัญญา
3. ผลประโยชน์ที่จะได้รับขึ้นอยู่กับ
 - ผลการดำเนินงานของกลุ่มของสัญญาที่ระบุไว้ หรือชนิดของสัญญาที่ระบุไว้
 - ผลตอบแทนจากการลงทุนที่เกิดขึ้นแล้วและ/หรือที่ยังไม่เกิดขึ้นจากกลุ่มของสินทรัพย์ที่ระบุไว้ ซึ่งถือโดยผู้ออก
 - กำไรหรือขาดทุนของบริษัท กองทุน หรือกิจการอื่นที่ออกสัญญานี้

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

ตัวอย่างของการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ เช่น เงินปันผลตามกรรมธรรม์ประกันภัยที่ไม่รับรอง (non-guaranteed policy dividend) ที่เข้าเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อข้างต้น เป็นต้น

ในกรณีที่สัญญาประกันภัยประกอบด้วยส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ (Discretionary participation features) และส่วนการประกันผลประโยชน์ (Guarantee element) ผู้ออกสัญญาอาจจะรับรู้แต่ละส่วนแยกจากกัน หรือไม่รับรู้แต่ละส่วนแยกจากกันก็ได้ แต่ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

การรับรู้รายการส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจและส่วนการประกันผลประโยชน์	หลักปฏิบัติในการรับรู้รายการ	การรับรู้การเปลี่ยนแปลง
กรณีที่ไม่รับรู้แต่ละส่วนแยกจากกัน	จัดประเภทสัญญาทั้งฉบับเป็นหนี้สิน	รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน
กรณีที่รับรู้แต่ละส่วนแยกจากกัน	ส่วนการประกันผลประโยชน์ต้องรับรู้เป็นหนี้สิน	รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน
	ส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ สามารถเลือกรับรู้ได้ดังนี้ 1. รับรู้เป็นหนี้สิน 2. รับรู้ในส่วนของเจ้าของโดยแสดงแยกออกมา 3. แบ่งส่วนรับรู้เป็นหนี้สินและส่วนของเจ้าของ มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่ได้ระบุวิธีการในการพิจารณาว่าควรรับรู้ส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจอย่างไร แต่ผู้ออกสัญญาต้องใช้นโยบายการบัญชีในการรับรู้รายการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ	ถ้าเลือกรับรู้ส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจเป็นหนี้สิน ต้องรับรู้การเปลี่ยนแปลงในกำไรหรือขาดทุน ถ้าเลือกรับรู้ส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไว้ในส่วนของเจ้าของ ผู้ออกสัญญาต้องรับรู้ส่วนของกำไรหรือขาดทุนที่ปันส่วนให้กับองค์ประกอบที่เป็นส่วนเจ้าของของการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจเป็นการจัดสรรกำไรหรือขาดทุน ไม่ใช่เป็นค่าใช้จ่ายหรือรายได้

ในกรณีที่เป็นเครื่องมือทางการเงินซึ่งมีลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ ให้พิจารณาเหมือนกับหลักปฏิบัติข้างต้น แต่มีหลักปฏิบัติเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

การรับรู้ส่วนที่เป็นการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ	หลักปฏิบัติเพิ่มเติม
กรณีรับรู้เป็นหนี้สินทั้งหมด	ต้องนำวิธีการทดสอบความเพียงพอของหนี้สินมาถือปฏิบัติกับสัญญาทั้งฉบับ (กล่าวคือ ทั้งส่วนการประกันผลประโยชน์และลักษณะการร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลยพินิจ)
กรณีรับรู้ส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดไว้ในส่วนของเจ้าของ	หนี้สินที่รับรู้สำหรับสัญญาทั้งฉบับต้องไม่น้อยกว่ามูลค่าหนี้สินจากส่วนการประกันผลประโยชน์หากได้มีการวัดค่าตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน

ผู้ออกสัญญาไม่จำเป็นต้องเปิดเผยมูลค่าจากการนำแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย มาถือปฏิบัติกับส่วนการประกันผลประโยชน์ และไม่จำเป็นต้องนำเสนอมูลค่านั้นเป็นรายการแยกต่างหาก นอกจากนี้ในกรณีที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่าหนี้สินสำหรับสัญญาทั้งฉบับสูงกว่า ผู้ออกสัญญาไม่จำเป็นต้องคำนวณหามูลค่าของส่วนการประกันผลประโยชน์อีก

ถึงแม้ว่าสัญญาเหล่านี้เป็นเครื่องมือทางการเงิน ผู้ออกสัญญาอาจรับรู้เบี้ยประกันภัยสำหรับสัญญาดังกล่าวเป็นรายได้ และรับรู้การเพิ่มขึ้นในมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินเป็นค่าใช้จ่ายต่อไปได้ ในส่วนของการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย ผู้ออกสัญญาต้องเปิดเผยดอกเบี้ยจ่ายทั้งหมดที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุน แต่ไม่จำเป็นต้องคำนวณดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าวโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

การแสดงรายการ

วิธีปรับผลกระทบรายการ (The overlay approach) ไม่นอนุญาตให้ใช้ในประเทศไทย

การเปิดเผยข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนได้ดังนี้

1. การอธิบายจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงิน

ผู้รับประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อระบุและอธิบายถึงจำนวนเงินในงบการเงินที่เกิดจากสัญญาประกันภัย โดยต้องเปิดเผย ดังนี้

- 1) นโยบายการบัญชีสำหรับสัญญาประกันภัยและสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 2) สินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่าย ที่รับรู้ในงบการเงิน (และกระแสเงินสด หากผู้รับประกันภัยนำเสนอกระแสเงินสดโดยใช้วิธีทางตรง) ซึ่งเกิดจากสัญญาประกันภัย

หากผู้รับประกันภัยเป็นผู้เอาประกันภัยต่อ ต้องเปิดเผยผลกำไรหรือขาดทุนที่รับรู้ในกำไรหรือขาดทุนจากการซื้อประกันภัยต่อ และค่าตัดจำหน่ายสำหรับงวด และมูลค่าตามบัญชีหลัง

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

หักค่าตัดจำหน่ายสะสม ณ วันต้นงวดและวันสิ้นงวด หากผู้เอาประกันภัยต่อบันทึกผลกำไร และขาดทุนที่เกิดจากการซื้อประกันภัยต่อเป็นรายการรอกการตัดบัญชีและตัดจำหน่ายรายการดังกล่าว

- 3) วิธีการที่ใช้ในการกำหนดข้อสมมติที่ส่งผลกระทบต่อการวัดมูลค่าจำนวนเงินของรายการที่รับรู้ในข้อ 2) และเปิดเผยจำนวนเงินตามข้อสมมติที่ใช้เหล่านั้นด้วย
- 4) ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในสมมติฐานที่ใช้วัดมูลค่าสินทรัพย์จากสัญญาประกันภัย และหนี้สินจากสัญญาประกันภัย โดยแยกแสดงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงแต่ละรายการซึ่งมีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงิน
- 5) การกระทบยอดการเปลี่ยนแปลงในหนี้สินจากสัญญาประกันภัย สินทรัพย์จากการประกันภัยต่อ และต้นทุนในการได้มารอกการตัดบัญชีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

2. ลักษณะและขอบเขตของความเสียหายที่เกิดจากสัญญาประกันภัย

ผู้รับประกันภัยต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินลักษณะและขอบเขตของความเสียหายที่เกิดจากสัญญาประกันภัย โดยต้องเปิดเผย ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ นโยบาย และกระบวนการในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากสัญญาประกันภัยและวิธีการที่จะใช้จัดการกับความเสี่ยงเหล่านั้น
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย ซึ่งรวมถึงความอ่อนไหวของความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย (Sensitivity to insurance risk) การกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย (Concentrations of insurance risk) และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นจริงเปรียบเทียบกับจำนวนที่ประมาณการไว้

ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านตลาดตามข้อกำหนดของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 7 เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลเครื่องมือทางการเงิน หากสัญญาประกันภัยอยู่ภายใต้ขอบเขตของ TFRS 7

การยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 เป็นการชั่วคราว

กิจการที่มีกิจกรรมหลักเกี่ยวข้องกับการประกันภัย อาจเลือกที่จะถือปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย แทนการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 โดยการยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 นี้ สามารถเลือกได้จนถึงรอบปีบัญชีที่เริ่มก่อนวันที่ 1 มกราคม 2567 หรือก่อน TFRS 17 มีผลบังคับใช้

เงื่อนไขการเลือกยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 เป็นการชั่วคราว

(ตัวอย่างการพิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่

<http://www.tfac.or.th/upload/9414/mwTuEj5rQr.pdf>)

1. กิจการไม่เคยถือปฏิบัติตาม TFRS 9 มาก่อน นอกเหนือจากการใช้ Fair Value Option

2. กิจกรรมของกิจการต้องเกี่ยวข้องกับการประกันภัยเป็นหลัก ณ รอบปี ก่อนวันที่ 1 มกราคม 2561
3. กิจกรรมของผู้รับประกันภัยจะถือว่าเกี่ยวข้องกับการประกันภัยเป็นหลัก เฉพาะในกรณีที่
 - (1) มูลค่าตามบัญชีของหนี้สินจากสัญญาภายใต้ขอบเขตของ TFRS 4 (โดยให้รวมถึงองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน หรืออนุพันธ์แฝงซึ่งถูกแยกองค์ประกอบจากสัญญาประกันภัย) มีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับมูลค่าตามบัญชีของหนี้สินทั้งหมด และ
 - (2) ร้อยละของมูลค่าตามบัญชีรวมของหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย เมื่อเทียบกับมูลค่าตามบัญชีรวมของหนี้สินทั้งหมด คิดเป็น 1) มากกว่าร้อยละ 90 หรือ 2) น้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 90 แต่มากกว่าร้อยละ 80 และผู้รับประกันภัยไม่ได้ประกอบกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยอย่างมีนัยสำคัญ
4. หนี้สินที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย ประกอบด้วย
 - (1) หนี้สินภายใต้ขอบเขตของ TFRS 4 (โดยให้รวมถึงองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน หรืออนุพันธ์แฝงซึ่งถูกแยกองค์ประกอบจากสัญญาประกันภัย)
 - (2) หนี้สินจากสัญญาลงทุน (ที่ไม่ใช่อนุพันธ์) ที่วัดด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน
 - (3) หนี้สินที่เกิดจากการที่ผู้รับประกันภัยออกสัญญาหรือมีหน้าที่ต้องทำให้เสร็จสิ้นตามภาระใน 4.(1) และ 4.(2) เช่น หนี้สินอนุพันธ์จากการป้องกันความเสี่ยงจากสัญญาประกันภัยหรือสินทรัพย์ลงทุนที่หนุนหลังสัญญาประกันภัย หนี้สินภาษีเงินได้รอดัดบัญชีที่เกิดจากสัญญาประกันภัย ตราสารหนี้ที่นับเป็นเงินกองทุนตามข้อกำหนดของ คปภ.
5. กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย ให้พิจารณาเฉพาะกิจกรรมที่กิจการอาจได้รับรายได้และเกิดค่าใช้จ่าย และปัจจัยเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ (หรือทั้งสองปัจจัย) ซึ่งรวมถึงข้อมูลเผยแพร่สาธารณะทั่วไป เช่น การจัดกลุ่มประเภทธุรกิจที่ผู้ใช้งบการเงินใช้จัดกลุ่มผู้รับประกันภัย

การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 และ TFRS 7 เป็นการชั่วคราว

1. กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจว่ากิจการเข้าเงื่อนไขการยกเว้นการถือปฏิบัติเป็นการชั่วคราวอย่างไร และ
2. กิจการต้องเปิดเผยเปรียบเทียบผู้รับประกันภัยที่ยกเว้นการถือปฏิบัติตาม TFRS 9 กับกิจการที่ถือปฏิบัติตาม TFRS 9 เช่น เปิดเผยมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานและจำนวนการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมระหว่างงวดสำหรับกลุ่มของสินทรัพย์ทางการเงินสองกลุ่ม โดยแสดงแยกจากกัน (สินทรัพย์ทางการเงินกลุ่มที่ 1 คือ ข้อกำหนดในสัญญาทำให้เกิดกระแสเงินสดซึ่งเป็นการจ่ายเพียงเงินต้นและดอกเบี้ยจากยอดคงเหลือของเงินต้นในวันที่กำหนดไว้

คู่มืออธิบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

และไม่เข้านิยามการถือไว้เพื่อการค้าตาม TFRS 9 หรือ กิจการบริหารและประเมินผลงานด้วยมูลค่ายุติธรรมสินทรัพย์ทางการเงินกลุ่มที่ 2 คือ สินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมดที่นอกเหนือจากสินทรัพย์ทางการเงินกลุ่มที่ 1) เป็นต้น

การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง

การเปิดเผยข้อมูล

กิจการไม่จำเป็นต้องนำข้อกำหนดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาปฏิบัติใช้กับข้อมูลเปรียบเทียบสำหรับรอบระยะเวลาก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563 ยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลที่กำหนดเกี่ยวกับนโยบายการบัญชี และสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และค่าใช้จ่ายที่รับรู้ในงบการเงิน (และกระแสเงินสด หากใช้วิธีทางตรง) (ตามที่ได้กล่าวในหัวข้อเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเรื่อง การอธิบายจำนวนเงินที่รับรู้ในงบการเงิน ข้อที่ 1) และ 2))

หากในทางปฏิบัติกิจการไม่สามารถที่จะนำข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ที่เกี่ยวข้องกับการแยกองค์ประกอบที่เป็นการฝากเงิน และการรับรู้และการวัดมูลค่าสัญญาประกันภัยตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 ตามย่อหน้าที่ 10 - 35 มาถือปฏิบัติกับข้อมูลเปรียบเทียบซึ่งเกี่ยวข้องกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มก่อนวันที่ 1 มกราคม 2563 กิจการต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าว ในทางปฏิบัติกิจการอาจจะไม่สามารถปฏิบัติในเรื่องการทดสอบความเพียงพอของหนี้สินได้ แต่ข้อกำหนดอื่น ๆ ไม่นำเป็นไปได้อย่างยิ่งที่กิจการจะไม่สามารถทำได้

นอกจากนี้ กิจการไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 4 ย่อหน้าที่ 39.3.3 เกี่ยวกับพัฒนาการของค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นเกินกว่าห้าปีก่อนวันสิ้นปีบัญชีแรกที่กิจการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้มาถือปฏิบัติ แต่ถ้าในทางปฏิบัติกิจการไม่สามารถที่จะจัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวที่เกิดขึ้นก่อนวันเริ่มต้นของงวดบัญชีแรกสุดซึ่งกิจการนำเสนอข้อมูลเปรียบเทียบอย่างเต็มรูปแบบ กิจการต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าว

การกำหนดประเภทของสินทรัพย์ทางการเงินใหม่

เมื่อผู้รับประกันภัยเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีสำหรับหนี้สินจากสัญญาประกันภัยจากการถือปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินนี้เป็นครั้งแรกหรือในภายหลัง ผู้รับประกันภัยได้รับอนุญาตแต่ไม่ได้ถูกกำหนดให้จัดประเภทบางส่วนหรือทั้งหมดของสินทรัพย์ทางการเงินใหม่เพื่อให้สินทรัพย์เหล่านั้นวัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรม หรือ เป็น “สินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรมผ่านกำไรหรือขาดทุน” ตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลสำหรับธุรกิจประกันภัย และต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด

ผลกระทบต่องบการเงินของกิจการ และกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ

มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้เป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับแรกที่ยังคงรองรับเกี่ยวกับสัญญาประกันภัย ซึ่งได้กำหนดค่านิยมของสัญญาประกันภัย แนวปฏิบัติและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับสัญญาประกันภัย ส่งผลให้กิจการอาจจะต้องเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติ ถ้าวิธีปฏิบัติในปัจจุบันไม่ปฏิบัติตามที่กำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ ตัวอย่างเช่น

- การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีสำหรับสัญญาบางประเภทที่ไม่เข้านิยามของสัญญาประกันภัย เช่น สัญญาที่ทำให้ผู้รับประกันภัยมีความเสี่ยงทางการเงิน โดยปราศจากความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยที่สำคัญ
- ถ้ากิจการรับรู้หนี้สินจากประมาณการหนี้สินสำหรับค่าสินไหมทดแทนในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น สำรองค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากมหันตภัย และสำรองรักษาระดับค่าสินไหมทดแทน เป็นต้น กิจการต้องเปลี่ยนแปลงวิธีทางบัญชี โดยต้องไม่รับรู้หนี้สินดังกล่าวในงบการเงิน
- กิจการต้องรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพิ่มเติม เพื่อเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ เช่น การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของความเสี่ยงด้านการรับประกันภัย เป็นต้น

ผู้ที่ได้รับผลกระทบ คือ กิจการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยในด้านผู้รับประกันภัย (มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่เกี่ยวข้องกับด้านผู้เอาประกันภัย) โดยเฉพาะบริษัทประกอบธุรกิจประกันภัย ทั้งประกันชีวิตและประกันวินาศภัย

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้เป็นเพียงระยะที่หนึ่งของโครงการเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของสัญญาประกันภัย เพื่อใช้เป็นฐานในการก้าวไปสู่ระยะที่สองในอนาคต ซึ่งคาดว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดและแนวปฏิบัติอย่างเป็นทางการ